

Woensdag 29 september 1915 – ochtendeditie

Tewerkstelling van geïnterneerden.

Te Delft zal, naar de Delftsche Courant meldt, een barak gebouwd worden voor 80 geïnterneerde Belgische soldaten (vaklieden), die door een werkgever in dienst genomen zullen worden, omdat in zijn bedrijf door de mobilisatie arbeidskrachten te kort komen, die niet op andere wijze zijn te vervangen.

Een Belgische school voor verminkten in de oorlog.

Wij lezen in de (Belgische) Legerbode:

De Belgische regering had het voorbeeld niet afgewacht van de vaderlandse belangstelling waarvan onze bondgenoten ten opzichte van hun oorlogsverminkten blijk geven, om zich te bekommeren om het huidig en toekomstig lot der dappere Belgische soldaten, slachtoffers van hun plicht. Evenwel stond zij voor ongunstige voorwaarden om een stevig en degelijk werk tot stand te brengen, buiten het land, en behoefde het edelmoedig gebaar van de Belgische mensenvriend, baron Baeyens, om het ontwerp te kunnen ten uitvoer brengen, waarvan de minister van oorlog de bewerking had toevertrouwd aan het hoofd van zijn burgerlijk kabinet, de heer de Paeuw, die zich de majoor der genie Walens als technische raadsman toevoegde.

De heer baron Baeyens heeft ter beschikking van de minister van oorlog een uitgestrekt landgoed te Port-Villes gesteld op 7 km van Vernon, in een vrij schilderachtige streek welke, op 125 meter hoogte gelegen, de Seine beheerst.

De 12^e juli zetten de arbeiders van de genie zich aan het werk; het schaarhout werd afgekap, de eiken geveld, de boomstompen

uitgedolven en, op twee maand tijd, hadden deze dapperen, onder de leiding van de vlijtige reserve-kapitein der genie Haccour, het wonder verwezenlijkt een woud in een kamp van een zestigtal paviljoenen te hebben herschapen. Deze paviljoenen zijn met elektriciteit verlicht, naar de voorschriften van de gezondheidsleer ingericht, en bieden tevens al de gewenste voorwaarden van gerieflijkheid. Een omgehakt en bebouwd veld, van circa drie hectare oppervlakte, ligt gereed om als proefveld voor de leergangen van akkerbouw, hofbouw en bloemeteelt te dienen.

De inrichting is nog niet voltooid; men is thans bezig aan het bouwen van een prachtige feestzaal met toneelverhoog aan de ene kant, en van een kapel, leeszaal en eetzaal aan de andere kant.

De school, welke thans ongeveer 600 leerlingen telt, en er 2000 zal kunnen bevatten, staat onder de bevelen van de kapitein-commandant Bonte die met vaderlijke vastberadenheid, toewijding en goedheid, alle moeite inspant om zijn jongens het leven aangenaam en zoet te maken.

Drie onderscheiden diensten zijn ingericht in de school, die de titel van vakschool voor Belgische verminkten draagt.

Vooreerst de technische dienst, die onder de leiding van de kapitein der genie Haccour zich bezig houdt met het inrichten en geschikt maken der lokalen en werkhuizen, met het aanschaffen van werktuigen voor de werkhuizen en de vakkundige opleiding der verminkten.

De pedagogische dienst, bestuurd door de heer Alleman, bestuurder der Pupillenschool van Aalst, bemoeit zich met het algemeen onderwijs en met de in het technisch en vakkundig onderricht toe te passen methode.

De geneeskundige dienst, onder de leiding van dr. Dam, bepaalt de lichamelijke geschiktheid, dienende tot leidraad voor de te volgen vakkundige richting; in sommige bijzondere gevallen, en door een voorbereidende behandeling en het toedienen der nodige zorgen, beoogt zij de geleidelijke verbetering der lichamelijke geschiktheid en derwijze het nuttig rendement van het werk der leergasten. De inrichting bevat een laboratorium voor opsporingen over de vakarbeid, - de eerste inrichting van die aard in een school, - waar hoofdzakelijk het stoffelijk vermogen van iedereen in het bijzonder wordt bestudeerd.

In de keuze van de aan te leren ambachten, houdt men bovendien rekening met het advies van de geneeskundige dienst, van de neiging der jongens, en sluit men beslist de ambachten uit die niet voldoende winstgevend zijn.

De lijst der vakken, die reeds lang is, bewijst dat men voor geen enkele moeilijkheid achteruitgaat om de kandidaten voldoening te geven: Landbouw, hofbouw, paarden- en veefokkerij, konijnenkweek, bijenteelt, hoenderenteelt, paswerken, metaaldraaien, beenhouwersstiel, bakkersstiel, mechaniek, haarkappersstiel, handel, burgerlijke bouwkunde, schrijnwerken, schoenmakersambacht, stereotomie, nijverheidsfotografie, schilderkunst, loodbewerking, zinkbewerking, boekbinden, zadelmakersstiel, kleermakersstiel, telegrafie, weefkunst, draaibankwerk, ritstersambacht, boekdrukkunst, fijn mandenwerk.

In talrijke werkhuizen zijn er reeds groepen verminkten onder leiding van schrandere werkmeesters vlijtig aan de arbeid en zien zij hun pogingen door verbazende vorderingen bekroond.

Tot leidraad het beginsel nemend dat de lichamelijke minderheid der verminkten door een meer stevig onderricht dan dat van het

gemiddelde der werklieden en ambachtslieden dient vergoed te worden, legt het bestuur der vakschool voor Belgische verminkten zich toe op de verstandelijke ontwikkeling der mannen, die het werden toevertrouwd. Voor elk vak geeft zij, buiten de technische leergangen, algemene leergangen, en dit twee uur per dag, waar de jongens de onontbeerlijke begrippen der Franse taal, der Vlaamse taal en der rekenkunde aanleren of ontwikkelen. De jongens worden te dien einde in vier klassen ingedeeld:

De klas der ongeletterden, de aanvankelijke lagere klas, de volledige lagere klas en de middelbare klas, waar gediplomeerde leraars en onderwijzers het onderwijs geven welk de graad van onderricht van elke categorie vergt.

Een cinematoestel is in de inrichting geplaatst, om een degelijke verstrooiing aan de jongens te bezorgen, in afwachting dat het tot lesmiddel kan gebruikt worden. Zang- en muziekmatschappijen komen stilaan tot stand om onze jongens in de muziek te oefenen.

De vakschool voor Belgische verminkten is een prachtige en degelijke inrichting. Onze jongens zullen daar behoorlijk gewapend worden tegen de strijd voor het leven om meteen ruimschoots samen te werken tot de toekomstige herleving en bloei van ons arm maar geliefd België, terwijl het verblijf in een school ver van het vaderland, hun intussen zo aangenaam mogelijk wordt gemaakt.

Volgens de bladen te Luxemburg zal het rantsoen wittebrood in België in het vervolg 340 gram per persoon bedragen.

Naar de Gazet van Brussel verneemt, zijn de geallieerden, ten einde de nijverheid in België weer op de been te helpen, overeengekomen de daarvoor nodige grondstoffen te laten binnen komen, op

voorwaarde dat die niet worden opgeëist en dat de voortbrengselen ervan vrij mogen worden uitgevoerd.

Naar het schijnt is het Duitse bestuur ook een herneming van de arbeid genegen.

Woensdag 29 september 1915 – avondeditie

Briefverkeer Nederland-Gent.

Onze correspondent schrijft uit Brussel op 26 september:

Eerst heden komt mij een dagblad uit Gent in handen, waarin van een sedert een tiental dagen genomen maatregel gewag wordt gemaakt, welke hier bekend behoort te worden. Het stuk luidt als volgt:

De voorzitter der kamer van koophandel en fabrieken te Gent heeft de eer, ter kennis te brengen van de handelaars en industriëlen van Gent en omgeving, dat, met het doel het wisselen van spoedeisende handelsbrieven, met uitsluiting van alle particuliere briefwisseling, naar Nederland en terug (via Zelzate) te vergemakkelijken en te verhaasten, een overeenkomst is getroffen tussen de Duitse overheid en de kamer van koophandel en fabrieken te Gent. Derhalve zal een speciaal kantoor geopend worden in het gebouw der Handelsbeurs alhier.

Gewichtige voorschriften. Het ontvangstkantoor zal dagelijks, behalve op zon- en feestdagen, geopend zijn van 9 tot 11 en van 3 tot 5 uur (Duitse tijd). De brieven moeten alleen handelszaken betreffen en hun dringende aard moet aangetoond kunnen worden. Slechts de Duitse, Vlaamse en Franse talen zijn toegelaten. Drukwerken worden geweigerd.

De brieven moeten open aan het kantoor worden afgegeven en het porto voldaan worden. Dit porto bedraagt 30 centiemen per 20 gram; maximum gewicht 240 gram.

Na onderzoek door de voorzitter der kamer of zijn gemachtigde, worden de brieven aan de Duitse overheid overhandigd, die ze na onderzoek en goedkeuring zal doen sluiten en voor doorzending zal zorg dragen.

Elke omslag moet voorzien zijn van naam en adres van de afzender op de achterzijde, zeer leesbaar geschreven.

In het belang van een snelle behandeling, wordt er op aangedrongen, de brieven zo zakelijk mogelijk te houden.

Antwoord. Onder dezelfde voorwaarden als boven omschreven, kunnen handelsbrieven naar Gent en omliggende plaatsen, gefrankeerd toegezonden worden aan of afgegeven op het Duitse consulaat te Terneuzen, vanwaar zij naar het Duitse postkantoor te Gent zullen worden verzonden.. Deze zal ze, na goedkeuring, overgeven aan de kamer van koophandel, welke voor het rondzenden zal zorgen. Voor dit laatste zal de besteller bij het afgeven van de brief aan de geadresseerde, van deze 10 centiemen per brief eisen.

Er wordt speciaal op gewezen, dat zowel bij verzending als bij ontvangst, de kamer van koophandel geen verantwoordelijkheid van welke aard ook op zich neemt.

De Nederlandse afzender moet op het adres zetten:

De heer conul van Duitsland te Terneuzen.

Voor ... (naam en adres van de geadresseerde te Gent).

Noord Frankrijk en België.

Berlijn, 29 september. De oorlogscorrespondent van de Vossische Zeitung in het grote hoofdkwartier seint aan dit blad, dat vier leiders der Duitse sociaaldemocratie, de afgevaardigden in de Rijksdag Scheidemann, dr. David, Ebert en Schoepflin, zojuist hun reis ter verkrijging van inlichtingen op het westelijk oorlogsterrein en in de bezette gebieden van Noord Frankrijk en België geëindigd hebben. In de eerste plaats was het doel van de reis, een studie te maken van de economische vraagstukken, die met de oorlog verband houden, en door eigen aanschouwing het materiaal daarvoor te leveren.

Het begin was een kort verblijf in het hoofdkwartier, waar hun een uitvoerig verslag werd uitgebracht over de economische en politieke toestand van de plaatselijke bevolking in het bezette gedeelte van Frankrijk.

Van Belgische zijde.

Mededeling van het Belgische gezantschap te 's Gravenhage:

Communiqué van 28 september: Aanhoudende beschieting van onze voorste loopgraven ten zuiden van Nieuwpoort; van onze voornaamste linie in de omtrek van Diksmuide; van Oudekapelle en van onze loopgraven in de richting van Noordschote, zuidelijker. Wij hebben geantwoord met schoten, die vernieling teweeg brachten. Infanteriegevechten hadden niet plaats.

Uit België.

Onze correspondent schrijft uit Brussel:

Dezer dagen zijn door de Duitse overheid de volgende verordeningen afgekondigd. Een uitvoerverbod voor alle soorten zaad; een zeer

streng verbod om suikerbieten als veevoeder te gebruiken; een bekendmaking dat de Nationale Bank de nieuwe zinkmunt in bedragen van ten minste 100 F per soort moet aannemen.

Tenslotte zijn nog een ganse reeks steengroeven te Lessines onder dwangbeheer geplaatst.

Een gesprek met de Duitse onderstaatssecretaris van buitenlandse zaken.

Berlijn, 25 september.

Gisterenavond had ik het voorrecht een onderhoud te hebben met zijne excellentie de heer Zimmermann, die, wanneer de heer von Jagow, de staatssecretaris, in het hoofdkwartier is, het departement leidt.

Ik bracht België ter sprake: het lot van België gaat ons Nederlanders zeer ter harte. Het is, zegde de heer Zimmermann, op het ogenblik nog niet mogelijk, aan te geven hoe na de oorlog de verhouding tussen Duitsland en België zal zijn. Het is een heel moeilijke zaak. Er moet nog een oplossing worden gevonden. Maar één ding staat vast, ging hij verder: Duitsland moet er voor waken, dat Engeland niet de hand op België legt. België mag geen voorpost van Engeland worden. Daar zullen wij voor zorgen.

U is er dus van overtuigd, vroeg ik, dat Duitsland in staat zal zijn, te bepalen wat het lot van België zal zijn? Dat Duitsland de oorlog zal winnen?

O, stellig, was het antwoord. Daar zijn wij in Duitsland allen vast van overtuigd. Wij zullen ons niet de voorwaarden laten opleggen. Wij zullen er voor zorgen, dat wat er nu is gebeurd, niet nogmaals kan gebeuren. Deze oorlog is ons opgedrongen. Daar is in Duitsland

iedereen van overtuigd, - iedereen. Wat zal ik, na al wat daarover gezegd is, nog daartoe zeggen! Zo is onze overtuiging. Wij hebben onze vredelievendheid overvloedig getoond. Wij zijn een vredelievend volk. Het ging ons goed. Wat konden wij met een oorlog winnen? Maar nu willen wij ook een vrede hebben, die ons tegen herhaling van zulk een oorlog beschermt. Wij zullen volhouden tot dat doel is bereikt. Heel het Duitse volk is daartoe vast besloten. De derde oorlogslening is daar weer een bewijs van. Het volk heeft daarin opnieuw getoond, volkomen in de overwinning te vertrouwen en te verwachten, dat er zal worden volgehouden tot die overwinning is behaald.

Onderscheidingen in het Belgische leger.

Aan het Belgische Staatsblad zijn de volgende onderscheidingen ontleend:

Ridders in de Leopoldsorde: de sergeant Van den Beempt, van het 1^e regiment karabiniers; P. Vandedrynck, soldaat vrijwilliger van het 1^e regiment karabiniers; R. L. J. C. de Hennin de Boussu-Walcourt, tweede kapitein van het regiment grenadiers; L. E. Philippin, luitenant van het 1^e regiment karabiniers; J. van de Werve, soldaat van het 2^e regiment karabiniers.

Ridders in de Kroonorde; de hulpofficieren; Dhooge, van het 1^e regiment karabiniers; M. Lepas, van het regiment grenadiers.

Ridders van de Orde van Leopold II: de sergeanten: G. Cantillion, van de wielrijders der 3^e legerdivisie; L. Ahrens, van het 1^e regiment karabiniers.

Militair ereteken der 2^e klasse: C. van Dooren, korporaal; de soldaten F. Beeckman, J. Lamont, de soldaat Colman, karabinier wielrijder bij de 1^e legerdivisie; sergeant Friand, van het regiment grenadiers.